

15.10.2021

LAUSUNTO

Finnish Lapland Tourist Board / Lapin Matkailuelinkeinon liiton (LME) lausunto yritysten määräaikaista kustannustukea koskevan lain muuttamisesta (viides kierros)

Lapin matkailuyritysten taloudellinen tilanne jatkuu vaikeana ja siksi nyt lausuttavana olevalle kustannustuen viidennelle kierrokselle on suuri tarve. Lapin suora matkailutulo on viime vuosina ollut 1 miljardi euroa ja siitä n. 70% tulee ulkomaalaisilta asiakkailta. Lapin matkailu työllistää normaalitilanteessa n. 8.000-10.000 henkilöä. Koko vuoden 2021 asiakasmäärä romahtaa Lapin matkailuyrityksissä jo erittäin vaikean vuoden 2020 jatkoksi. Kansainvälisen matkailun ei odoteta lähtevän elpymään ennen talvikautta 2022. Matkailuliiketoimintaa on haitannut koko pandemian ajan ja haittaa edelleen tiukat maahantulorajoitukset. Niiden johdosta vain osa ulkomaalaisista asiakkaista voi tulla vapaa-ajan matkalle Suomeen. Näitä menetettyjä ulkomaalaisia asiakkaita ei pystytä riittävästi korvaamaan kotimaisilla asiakkailla isolla osalla yrityksistä. Kansainvälisten asiakkaiden puuttumisen takia matkailualalla isolla osalla yrityksistä on vaikea kassakriisi ja tulovirtaa tulee vasta ensi talvelle. Niin kauan, kun koronapandemia vaikuttaa matkailuun, tarvitsevat matkailuyritykset lisää kustannustukea selviytyäkseen koronakriisistä ja pystyen näin jatkossakin luomaan tuhansia työpaikkoja Lappiin. Lapin matkailuelinkeinon liitto pitää hyvänä, että kustannustuen viides kierros kohdennetaan juuri matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alan yrityksille, jotka ovat kärsineet ja kärsivät edelleen monista eri viranomaisrajoituksista.

Kustannustukea koskevan lain muuttamisesityksestä haluamme erityisesti ottaa kantaa omavastuuosuuden määrään, tuen enimmäismäärän nostoon koko koronakriisin ajalta, tuen yritysکوhtaaisuuteen ja tuen piiriin laskettaviin toimialoihin.

Ostavastuuosuuden pienentäminen 20 prosenttiin

Kustannustuen omavastuuosuudeksi on lakiesityksessä esitetty 30%. Tämä omavastuu on liian korkea ja rajoittaa kustannustuen vaikuttavuutta. Esitämme omavastuuosuuden laskemista 20 %iin. Suurella osalla matkailuyrityksistä joustamattomat kulut ovat juosseet koronakriisin alusta alkaen, jopa ilman liikevaihtoa ja ongelmat ovat ehtineet kertaantua. Tässä tilanteessa 30% omavastuuosuus on suhteessa yritysten tämänhetkiseen kulu-/tulorakenteeseen liian raskas vähennys.

Tuen enimmäismäärän nostaminen koko koronakriisin ajalta

Lausuttavassa luonnoksessa kustannustuen enimmäismääräksi tukikaudelta on esitetty 1 miljoonaa euroa yritystä kohden, eikä yhteenlaskettu tukien yritysکوhtainen yläraja 1.8 miljoonaa euroa saa ylittyä (puitetukiohjelma SA.56996 (220/N)). Nämä rajat ovat jo aiemmilla kustannustukikierroksilla leikanneet suhteellisesti suurempien ja keskisuurten yritysten tukea, heikentäen niiden mahdollisuutta työllistää ja väärinä kilpailua. Nyt esitetyt rajat jatkavat ja kasvattavat edelleen epäsuhtaa erikokoisten yritysten välillä. *Suuret ja keskisuuret veturiyritykset ovat merkittäviä työllistäjiä* sekä suoraan, että alihankintaketjujen kautta ja niidenkin selviytyminen tulee tuen kautta varmistaa. Veturiyritysten tuottajaverkostoissa voi olla jopa satoja runsaasti työllistäviä alihankkijayrityksiä, joiden toiminnalle myös veturiyritysten selviytyminen koronakriisistä on välttämätöntä, sillä veturiyritykset tyypillisesti vastaavat kansainvälisestä myynnistä ja markkinoinnista.

Yhteenlaskettu tuen enimmäismäärää tulee nostaa 10 miljoonaan euroon hyödyntäen tarvittaessa muita puitetukiohjelmia. Myös tukikausikohtaista enimmäismäärää tulee kasvattaa. Yrityksille, joiden tukia enimmäismäärät ovat leikanneet jo useiden tukikierrosten aikana, tulee mahdollistaa tukien hakeminen takautuvasti myös aiemmilta tukijaksoilta kuitenkin siten, ettei valtiontukien yhteenlaskettu enimmäismäärä ylitä 10 miljoonaa euroa.

Suomen lähimmät matkailun kilpailijamaat kuten Ruotsi ja Tanska ovat tukeneet isoja ja keskisuuria matkailun veturiyrityksiä huomattavasti merkittävämmillä summilla. Siksi on todennäköistä, että suomalaisten suurten ja keskisuurten, perinteisesti investointikykyisten ja paljon sekä suoraan että alihankintaverkostonsa kautta työllistävien *veturiyritysten suhteellinen kilpailukyky tulee heikentymään vuosiksi eteenpäin, mikäli ne eivät pääse vaikuttavuudeltaan samantasoisten tukien piiriin*. Nämä yritykset ovat jo nyt velkaantuneet ja tulevat velkaantumaan raskaasti selvitäkseen Covid-ajan ylitse tulevaan talvikauteen, jolloin kassavirran toivotaan kääntyvän positiiviseksi. Mikäli suurten ja keskisuurten yritysten tukia ei saada kilpailijamaiden tasolle, kysynnän elpymässä pohjoismaiset kilpailijat pystyvät nopeammin palaamaan investointien tielle ja vastaamaan kysyntään. Suomalaiset yritykset sen sijaan maksavat velkataakkaansa vielä vuosia eteenpäin ennen kuin pääsevät palaamaan investointien tielle ja näin Suomen kilpailukyky heikkenee pitkäksi ajaksi.

Tuen tulee olla yrityskohtainen

Pidämme tärkeänä, että *kustannustuki olisi yrityskohtainen, ei konsernikohtainen* kuten nyt on esitetty. Näin kohdeltaisiin yhdenvertaisemmin ja oikeudenmukaisemmin yrityksiä, joilla on käytännössä samanlaista toimintaa, mutta yritys rakenne on erilainen. Nyt esitetyn mallin mukaan konsernirakenteeseen kuuluva yritys saa vähemmän tukea kuin vastaavan kokoinen yksittäinen yritys, koska maksimituki lasketaan konsernikohtaisesti. Esimerkkinä voidaan tarkastella kahta samassa matkailukohteessa toimivaa majoitusyritystä. Ensimmäinen ei ole osa konsernia ja voi siksi saada maksimituen. Toinen vastaavan kokoinen majoitusyritys on osa konsernia ja jää käytännössä kokonaan ilman tukea, koska tuen yläraja on täyttynyt konsernissa sen useiden yritysten ”kuluttaessa” samaa tukipottia. Tuki jää siis suhteellisesti ja vaikuttavuudeltaan konserniin kuuluvassa yrityksessä merkittävästi pienemmäksi kuin yksittäisessä yrityksessä. Yritysten toimintakyvyn ja sen myötä työllistämismahdollisuuden säilyttäminen on yhtä tärkeää yritys rakenteesta riippumatta. *Kilpailuneutraliteetin vuoksi on yrityksiä kohdeltava yhdenmukaisesti riippumatta siitä, ovatko ne yksittäisiä yrityksiä vai kuuluvatko ne konserniin*.

Tuen piiriin kuuluvat toimialat

Kustannustuen viides kierros on kohdennettu matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alan yrityksille, ja niiden toimialat on lueteltu lakiluonnoksessa. Esitettyjen toimialaluokkien lisäksi myös henkilökuljetusta tekevät yritykset (esim. linja-autoliikennöitsijät ja taksit) pitäisi sisällyttää listaan tukikelpoisista yrityksistä koska ne ovat oleellinen osa matkailupalvelua ja ne ovat kärsineet matkailuun kohdistuneista rajoituksista.

Finnish Lapland Tourist Board ry (Lapin Matkailuelinkeinon liitto (”LME”)) on Lapin matkailuyrittäjien yhdistys, jonka tavoitteena on valvoa matkailualalla toimivien yrittäjien yleisiä ja yhteisiä etuja, edistää jäsentensä välistä yhteistoimintaa, parantaa alan yleisiä toimintaedellytyksiä ja nostaa matkailualan arvostusta. Matkailuala työllistää Lapissa n. 8.000-10.000 henkilöä ja vuotuinen suora liikevaihto on 1 mrd euroa.